

خانه ای سبز و شاهکاری چوبی

گفت و گو با دکتر «عباس افتخاری» که رویای کودکی اش را در ساخت خانه ای تمام چوبی با سقف شیروانی، دودکش پنجره های بزرگ، جوی آب و... برآورده کرده و حالا صاحب اولین خانه گرید سبز ایران است که باعث حیرت گردشگران اروپایی شده است

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

پنج شنبه ۱۲ مهر ۱۴۰۳

۲۹ ربیع الاول ۱۴۴۶ • ۱۳ اکتبر ۲۰۲۴

شماره ۳۱۵۹۸

۲۸۱۷

مجدد حسین زاده | روزنامه نگار

پرونده

یک ساختمان ۳ طبقه در محله حکیمیه تهران در میان درختان کاج و صنوبر وجود دارد که توجه هر رهگذری را به خودش جلب می کند. البته شاید تصور کنید که نمای رومی یا نورپردازی آن چنانی باعث شده تا لقب یکی از خاص ترین خانه های پایتخت را به دوش بکشد؛ اما این طور نیست. این خانه دوست داشتنی، درست مثل کارتون های بچگی مان است. تمام در و دیوارهای آن از چوب ساخته شده که با پیچ و مهره سرهم گشته است و هر زمان که بخواهند می توانند خانه را جابه جا و به جایی دیگر منتقل کنند! این خانه کودک کی مردی است که می خواست خانه ای مثل نقاشی بچگی هایش داشته باشد. دکتر «عباس افتخاری»، سازنده این بنای چوبی، در رشته مرمت آثار تاریخی و طراحی صنعتی تحصیل کرده و به همراه همسرش در این خانه زندگی می کند. در پرونده امروز زندگی سلام به سراغ او رفتیم تا از تصمیم متفاوتش برای ساخت یک خانه چوبی، استحکام این بنا، واکنش گردشگران در زمان بازدید از آن جا و... بگویند.

انگار همیشه در شمال کشور هستیم

او درباره حس و حال زندگی در چنین خانه ای می گوید: «این خانه بسیار سبک است و وزن کل آن کمتر از ۱۰ تن است. بنابراین مثلاً اگر زلزله شدیدی هم بیاید، اولاً خراب نمی شود و ثانیاً، نهایتاً چندتا تخته روی انسان می افتد. بنابراین خیلی ایمن است و کسی زیر آوار آبین نمی رود. در ضمن، چوب به شدت گرم، صمیمی و دلپذیر است. به همین دلیل است که داخل محیط آن، برای همه جذابیت دارد. بعضی ها برای تجربه چنین فضایی باید به شمال کشور بروند و خانه هایی را اجاره کنند، ما همیشه و دائمی در چنین حال و هوایی هستیم.»

خانمم می گوید در این خانه بیشتر شاد است

خانه روایی محله حکیمیه، یک دفتر کار، دو اتاق خواب، آشپزخانه و یک کتابخانه بزرگ دارد که سقفش با ریتم کنترل کنار می رود تا لذت کتاب خوانی زیر آسمان شهر را به ساکنانش هدیه دهد. همچنین یکی از محاسن این بنای زیبا این است که یک شبه می شود همه قطعات را باز کرد و پشت وانت گذاشت و هر جای دیگر روی هم سوارش کرد. دکتر «افتخاری» و خانمش، سال هاست در چنین خانه ای زندگی می کنند. او در این باره می گوید: «خانم از وقتی که در این خانه زندگی می کند، خودش می گوید که کمتر خسته و بی حوصله می شود، بیشتر شاد است و احساس زندگی بهتری دارد. باور کنید که پول زیادی برای ساخت این خانه خرج نشده است و بیشتر سلیقه است که حس خوبی در آن ایجاد کرده است.»

جذابیت این خانه به خاطر چیدمانش است

«جذابیت این خانه به چیدمان درست قطعات ساختمان و اشیای داخل آن است چون همه چیز با هم، هارمونی دارد.» دکتر «افتخاری» با این مقدمه می افزاید: «مثلاً مایک بخشی از سقف خانه را با برگ درخت نخل درست کردیم که مال هر مزگان است. یک بخشی که بالای آشپزخانه است از نی های خوزستان استفاده کردیم. میلمان ما از علف های هرز کنار شالیزارهای گیلان است. روکش مبل های مان پنبه گرگان است. کف پذیرایی، آشپزخانه و اتاق های نشیمن از الوارهای درختان صنوبر ساخته شده اند. همه چیز طبیعی است و به همین دلیل، حس گرم و صمیمی دارد. وقتی شما در اتاق خواب این خانه چوبی می خوابید، سقف آن از نی است و این برای انسان آرامش بخش و جذاب است. این ها همه ضد حشره است. در چیدمان اشیای دیگر هم علاوه بر جنس، نسبت به بزرگ و کوچکی و نوع آن دقت زیادی داشتیم.»

خانه چوبی نماد محله حکیمیه تهران است

خانه چوبی محله حکیمیه به نمادی برای محله حکیمیه تبدیل شده است؛ به طوری که خیلی ها برای دادن نشانی در کوچه و خیابان های محله از عنوان خانه چوبی استفاده می کنند. دکتر افتخاری خاطره جالبی در این باره به یاد دارد و می گوید: «یادم هست یک بار نامه ای برپایه آمده بود. فرستنده نامه به جای این که نشانی کامل پستی ام را بنویسد، روی پاکت نامه نوشته بود، تهران، محله حکیمیه، خانه چوبی. جالب این جاست که پستی هم منظرش را فراموش کرده بود و نامه به دست مان رسید.»

صاحب اولین خانه با گرید سبز در کشور هستیم

این خانه جدای از زیبایی اش دوست محیط زیست هم هست و به خاطر طراحی اش در روزهای گرم تابستان احتیاجی به کولر ندارد و پنل خورشیدی روی سقفش بخشی از نیروی برق آن را هم تامین می کند. دکتر «افتخاری» در این باره می گوید: «البته این طور نیست که ما از کولر استفاده نکنیم اما خیلی کم، آن را روشن می کنیم. در روزهای خیلی گرم تابستان، این خانه فقط با یک کولر آبی در این خانه با ۳۵۰ متر زیر بنا که سقف آن ۸ متر است، خنک می شود. آب گرمی که مصرف می کنیم، حدود ۹۰ درجه می شود که کلاً با کمک انرژی خورشیدی این اتفاق می افتد و آبگرمکن خورشیدی داریم. سلول های خورشیدی روی سقف خانه داریم که بخش زیادی از برق ما را تامین می کند. یک سقف بلند و یک چلچراغ بزرگ با ۱۰۰ لامپ داریم که همه اش به اندازه یک لامپ ۱۰۰ وات مصرف می کند یعنی هر کدام ۲ وات است. همچنین بخشی از آب مصرفی خانه تصفیه می شود و به چرخه استفاده مجدد برمی گردد و در انتها به مصرف آبیاری گیاهان می رسد. سطح فضای سبز مان بیشتر از خانه های معمول است اما مصرف آب مان هم بسیار پایین است. گیاهانی که در خانه هستند، تقریباً ۳۰ درصد است به همراه گلدان ها و پوته های دیگر که برای آبیاری همه شان از آب خاکستری تسویه شده استفاده می شود. بنابراین آب بسیار کمی در این خانه استفاده می شود. زباله ها هم در خانه ما تفکیک می شود. گرید خانه سبز را برای اولین بار از سمت سازمان محیط زیست به خانه ما دادند.»

این جایک جاذبه گردشگری برای خارجی ها است

این بنایان قدربزرگ و فوق العاده است که بسیاری از اروپا و آسیا برای بازدید به این جا آمده اند. معمار با سلیقه و خوش ذوق این خانه در باره واکنش مردم و بازدید کنندگان از این خانه چوبی می گوید: «خیلی ها می آیند، در می زنند و درخواست می کنند که این خانه را ببینند. من هم استقبال می کنم. می آیند و از بخش های مختلف خانه بازدید می کنند و سوالات زیادی در باره نحوه ساخت و طراحی برای شان ایجاد می شود که به همه با حوصله پاسخ می دهم. این خانه به عنوان یک جاذبه گردشگری مورد استقبال خارجی ها هم بوده، به طوری که افراد زیادی از کشورهای مختلف آسیایی و اروپایی برای بازدید به این جا آمده اند؛ باورشان نمی شده که همه این سازه ساخته یک ایرانی باشد و از این که چنین توانایی در کشور ما وجود دارد، متحیر می شوند. نکته جالب این است که این خانه مورد توجه همه قرار می گیرد و به آن علاقه مند می شوند اما هیچ فردی جرئت نمی کند که سفارش بدهد تا همین را برایش بسازم. تصمیم گیری ساخت چنین خانه ای برای مردم سخت است چون هنوز چوب را به عنوان یک متریا ل جدی برای خانه سازی نمی شناسند و بیشتر به آجر که در ظاهر محکم تر است، اعتماد دارند.»

هزینه ساخت، متری ۲۰ میلیون تومان شد

دکتر «افتخاری» درباره هزینه ساخت این خانه می گوید: «این خانه با ملاحظات کم من داشتم، برای قشر متوسط به بالای جامعه طراحی شده است؛ اما می توان با همین چوب جوری خانه را ساخت تا با متری ۷ یا ۸ میلیون تومان، کار جمع شود. این خانه، تقریباً متری ۲۰ میلیون تومان برای من درآمده است. حالا شاید بگویند که قیمت این خانه با متریا ل چوب نسبت به مصالح دیگر تفاوت آن چنانی ندارد و کمتر نیست؛ اما نکته مهم این است که ما این خانه با ۳۵۰ متر زیر بنا را در ۲ و نیم ماه ساختیم و قابل سکونت شد و زمان را در این مرحله به نفع خودمان خریدیم و صرفه جویی کردیم. همان طور که همه می دانند، با مصالح دیگر، شاید ۲ سال طول بکشد تا چنین خانه ای، صفر تا صدش ساخته شود.»

پنجره های دایره ای، دودکش، حیاط، آب و درخت و... به عبارت دیگر یک کلیه چوبی که شیروانی داشته باشد، جوی آبی پر از ماهی و قورباغه از کنارش بگذرد و حتی بالایش هم کلاغ داشته باشد. ما همه این عناصر را در این خانه پیاده کردیم.»

می خواستیم یک خانه با پیچ و مهره بسازیم

دکتر «افتخاری» در ابتدای صحبت هایش درباره دلایل شان برای ساخت چنین خانه ای می گوید: «من و همسرم، از سال ۸۸ تصمیم گرفتیم یک خانه متفاوت برای خودمان درست کنیم. فکر کردیم که اگر قرار است آن را خاص و متفاوت کنیم، آن را پیچ و مهره ای بسازیم تا اگر خواستیم یک روزی از این جا برویم، بتوانیم این خانه را هم با خودمان ببریم. سپس بررسی کردیم که این خانه جدید باید از چه جنسی باشد که قابل حمل باشد. دیدیم که چوب هم سبک است و هم قابلیت حمل دارد و هم از منظر محیط زیست، سبز است. به عبارت دیگر اگر من می آمدم از سیما و گج و... برای ساخت این خانه استفاده می کردم، تقریباً ۱۰ میلیون سال طول می کشید تا این ها به چرخه محیط زیست برگردند، در صورتی که چوب بلافاصله و نهایتاً در عرض ۲ سال به چرخه طبیعت برمی گردد. بنابراین چوب را انتخاب کردیم. یک قطعه زمین پدری در محله حکیمیه داشتیم که چند سالی بدون استفاده مانده بود. تصمیم گرفتیم این خانه را همان جا بسازم.»

این خانه را بر اساس نقاشی های کودکی ام ساختم

معمار و صاحب این خانه چوبی در باره طراحی این خانه می گوید: «در مرحله بعدی، فکر کردم که این خانه را چگونه بسازیم؟ یعنی رسیدیم به مرحله طراحی. تصمیم گرفتیم که بر اساس نقاشی های دوران کودکی ام، این خانه را بسازیم که در آن زمان یک شیروانی برای خانه می کشیدیم،

سرهم کردن این خانه ۳ روز طول کشید

دکتر «افتخاری» درباره مشخصات این خانه می گوید: «زمین این خانه ۲۰۰ متر است که بنای آن ۱۲۰ متر را اشغال کرده است. کل زیربنای خانه ۳۴۰ متر است. زیرزمین آن یک سونا و جکوزی دارد. همکف آن دفتر کار است که طراحی خودم است و پارکینگ هم دارد. طبقه بالا هم یک خانه چوبی است که تریبلکس است. برای ساخت این خانه، چوب های آن را ۲ ماه و نیم در کارگاه آماده کردیم و ۳ روز هم طول کشید تا آن ها را نصب کنیم. هفتاد و خرده ای تکه بود که وقتی سر پروژه این خانه آمدم، روزی ۲۲ یا ۲۳ تکه را نصب می کردیم و می بستیم. روز سوم، جرقه ز رفت و کار نصب تمام شد و فقط یک سری کارهای خرده ریزی داخل خانه باقی ماند. طراحی و ساخت این خانه با خودم بود. اما مثلاً برای این که وارد نرم افزار سازمان ثبت بشود، یک مهندس سازه آمد و کاری را که طراحی کرده بود، وارد نرم افزار کرد تا مجوزهای لازم را کسب کنیم.»

در برابر زلزله ۸ ریشتری مقاوم است

و سپس ضد آتش و بار و غن هایی مانند موم زنبور عسل و یک سری مواد معدنی، پوششی برای آن درست کردیم تا در برابر آفتاب هم مقاوم شود. بنابراین هر چه دشمن داشت، ما سعی کردیم در برابر آن ها مقاومت کنیم. سپس فرستادیم آژ مایشگاه دانشگاه تهران و بر اساس نتایج پژوهش شان به ما گفتند که این چوب ها، ۳۵۰ سال عمر خواهد کرد. این را هم باید اشاره کنم که تمام قسمت های این خانه از چوب است اما برای این که از چوب کمتری استفاده کنیم، یک مغزی فلزی هم در وسط آن قرار دادیم تا کار برابری را برای این ساختمان انجام دهد و بار روی آن است. اما دیوار، سقف و... همه از چوب است.»

از او می پرسیم که معمولاً چوب در برابر زلزله و توفان و... مقاوم نیست و حتی دچار خوردگی هم می شود؛ آیا از امنیت و استحکام این خانه مطمئن است که می گوید: «زمانی که ما این خانه را طراحی کردیم و وارد نرم افزار شد، آن جا این طور نشان می داد که این بنا تقریباً در برابر هفت و شش دهم بیشتر زلزله مقاوم است و در برابر توفان با سرعت ۱۲۰ کیلومتر بر ساعت، اتفاقی برای آن نخواهد افتاد. البته زمانی که چوب ها را خریدیم، می دانستیم که چوب به خودی خود، مقاومت زیادی ندارد. بنابراین یک راکتور ساختیم تا چوب را در آن ضد حشره و باکتری کنیم. سپس با یک سری مواد گیاهی، چوب را نانو ضدآب کردیم